

Nemzeti Társalkodó.

November' 24-dik napján 1852.

Algír és vidéke.

kivonat egy onnan Junius 9-kén 1832. költ levélből.

Algír város egy meredek hegy napkeleti oldalára épült; fen csúcsoson szorúl öszve mint maga a' hegy, 's^o alatt éppen a' tengerszélig terjed. Házaí szorosán egymást érik; többnyire téglából készítve 's mészszel vakolva. Mivel a' hegy nagyon meredek, a' házsorok gradits gyanánt emelkednek egymás felibe, 's mivel minden ház küloldalán vagy nincs nyílás, vagy oly kicsiny van mely messzire nem látszik, a' város tekintete olyan távolról mintegy borszasztó kötömeg, vagy pompás fejeérkösziklahegy. Fen a' hegyen, a' város tetején, mintegy korona azonn, áll a' Cassobah (Dey palotája), egy ágyukkal meg-
 rakott erősség. Minthogy a' Cassobah már régóta katonákkal telyes, nincs ma többé mi szépet látni ott, az udvaronni csuda szépen simított márványon, és a' nagyon szépen színelt apró lapoczkákkal kirakott falakon kívül. A' nagyok épületei többnyire he-
 lől ilyen színes lapoczkákkal vannak kirakva.

Minden útszák egész a' tengeri és Babarone útszáig nagyon keskenyek, 's néhol oly szorosak hogy alatt alig mehet-el két ember egymás mellett, míg fenn a' házak egészen összeépítve vannak. Az egész várost mintegy 20 lábnyi magass kőfal keríti, úgy hogy senki a' két kapun kívül egyebütt a' városba nem juthat. Nevezetes épület a' városban nincs, mert a' nagyok palotáji mind a' városon kívül állanak. Valamivel magassabban mint a' Cassobah fekszik a' Fort l' Empereur, negyedórai távolságra a' várostól, melynek meg van még régi formája, csak hogy azon torony mely hajdan az udvar közepén állott, Algír ostromakor a' Francziák golyobissai miatt összeomlott. Ezen erősség, mint minden több itteniek is, igen nagy vastag fővénkövekből van építve 's mintegy 40 láb magass; a' négy oldal mindenike (melyek együtt réndes négyszéget formálnak) mintegy 150 lábnyi hoszsu. Innen nem csak a' várost, hanem a' kikötőbeli hajókat is összevelövdözhetni. Egyenesen le a' Fort l' Empereurtól, éppen a' tengerszélen fekszik a' Fort de l' Eau, mely hasonló módon van építve. A' város más oldalán, Gibráltár felé, fekszik a' Fort Anglais. Algír város és Meditsa tér között, félórai távolságra a' várostól a' Mustafa Basa palotája emelkedik-fel, (Mustafa Basa a' Dey első ministere volt) gyönyörű kilátással a' tengerre. Most ezen palota kazarmául szolgál, melyben mindazáltal az európai kazarmák kényelmét koránt sem találhat-

ni. Itt az ágyról semmit sem tudnak; a' katonának egy sákja van; abba buvik, magára bonyolítja szőnyegét; fejét tarisnyájára teszi, 's úgy alszik el. Kisebb palotákat még néhány százat találhatni a' város körül; még két órai távolságra is. Minden palota kemény kőfallal van körülvéve. Mindenik hegy oldalán vagy tetején áll. Az áfrikaiak nem örömet építenek tér helyre; szeretik a' napot, 's mindég oly helyet keresnek—ki hova a' nap mindjárt süt feljöttével. — A' mi a' mezők fekvéséről; a' vidék itt csupa vadon; de melyet paradicsommá lehetne változtatni. A' hegyek puszpánit nemű csemetékkal vannak be-növe. Erdőt mint nálunk nem találhatni. Nagy-fák csak pálmák, olaj-fige—cedrus—narancs-barack— 's kevés más gyümölcsfák vannak. Minden vad; 's mégis csuda szépségű. Bokrok, csemeték, tüskék között foly és fut vad szomszédra támaszkodva a' szőlőtő 's buja tellyel halmozza egymás mellé gerezdjeit; mindjárt mellette egy figefa áll a' lerokadásig terhelve gyümölcscsel; távolabb egy erdőcske van csupa narancsfából; 's így tovább az egész tájék. A' föld mindent terem a' mi lehető, dinyét nádmézet, kávé 'sat. Mindent bőven vehetni kevés aprópénzzel, ellenben az öltözet; 's egyéb a' féle szer nagyon drága. Itt egy liget csupa jázminból; amott más egészen 'sályából; 's így egy helyről a' másra a' legkisebb illatok; a' legpompásabb virágok 's csemeték közt sétálhatni. — Az állatok országa

még vadabb a' növényekénél; itt van a' shakalok hazája; és ezeket itt mindenütt számosan találhatni; mihelyt esteledik már kezdik ezek borzasztó sikoltásikat, hangjok éppen olyan mint a' gyermek sírás; csak hogy harsogóbb; mihelyt egyik megkezdí az ordítást töstént százak felelnék arra; és egy negyed óra múlva már ezerek bőgnék együtt, és így tart ez egész viradtig. Majom itt igen kevés van és az is apró; nagy kígyók sincsenek, de Constantine felé találhatni oroszlánt és tigris. A' hegyeken csuda szépségű, és nagyon csinos természetű vadkecské is vannak, és nyul egész bőséggel. Vaddisznók s jokora nagy tengeri és tövisdisznók is nem ritkák. Szárazí és vízi különböző nemű és nagyságú tekenősbéka is van elég. Igen nagy számmal van itt a' fejér fecske, akkora mint egyegy récze; halász sas is igen sok van a' tenger partján; láthatni nagy sasokat is melyek a' közzellévő kis Atlásról jönnek ide. Németország éneklő madarai is szinte mind megvannak itt. Gyönyörű szemlélni midőn az áfrikai lakos nyájával: juhaival kecskéjével, tévéjével szamaráival a' llegelőről hazatér, mintha az ő testamentumi világban lenne a' ki látja. A' Maur egészen törökösön öltözik; gunyája áll egy bő nagyon ránczos nadrágból mely térdent alólig lenyülk; egy gallér és újj nélküli lájbiból mely oldalán gombolódik, egy török kerek dolmányból, egy török csalmából, és egy széles nagy derékövből, és mindezek különböző tarka színűek. Szegénynél ezen öl-

tözet egészen egyszerű, gazdagnál ellenben arannyal hímezve 's kivarva van. A' törökös Arabs ezen tekintetben keveset különböz a' Mauritól; szinte ugyanezen öltözetet viseli csak, hogy nagyobb rész ha hazunnan kiményen fehér vagy fekete köpenyeget veszen feljül, mely szinte olyan forma mint nálunk a' kapuczinus palást, hosszú hegyes kápával, melyet az Arabs fejére borít. Mind az Arabs mind a' Maur nyirt főt visel, kicsiny üstökkel a' főtetön.

A' Beduinok tulajdonkénti lakhelye a' Meditska tér, és a' kis 's nagy Atlas között fekvő völgyek. A' Meditska tér a' kis Atlas hegláncza előtt terjed-el egész hosszában, 8 — 10 órajársnyi széles. Ezen téren csuda szépségű réteket láthatni, 's minden 2- 3- vagy 400 holdnyi darab mellett változtatva fige- narancs- olaj- vagy pálmafa berkeket. Szinte minden berek mellett 25 — 40 's nehol több kunyhóji vannak a' Beduinoknak, kiből egyegy török (tribus) áll. Ezen emberek minden gazdagságát csordájik teszik. Némely beduinak megvan 2000 juha, 60 — 80 darab szarvasmarhája, lovai, szamarai, kecskéji, 's több tevéji. Kiki ott legelteti nyáját a' hol neki tetszik az egész térségen; ha nem tetszik többé egy helyen elhagyja nád- ból épült kunyhóját 's mást épít máshová. A' beduinek öltözete csupán egy ujjatlan, fehér, gyapju gubából áll, kápával, melyet fejére húz; feje körül vastag durva kötelet fon. A' törökvezért fekete guba, 's fehér kötélt különbözteti a' többitől.

Rövid Értekezés

a' N. Társalkodó 14 és 15 számjaiban
kijött Újításról.

Az írás valóságát megtekintvén, úgy találjuk, hogy valamint a' szó az értelemnek, gondolatnak, és képzetnek, külső jegye: így az írás is, a' hangos szóknak kijelentése. Valamint tehát hijában van akarkinek valamely tárgy felől helyes képzete, tüzes és felemelkedett gondolatja, ha azt szóval, jó renddel, tisztán, egyszerűen azonban mégis kedvesen, és szépen, 's a' szerfelettelvő, 's többnyire érthetlenséget okozó dagályok és elhánysoktól menten, előadni nem tudja: éppen így az írás hijányai és tökélytelenségei miatt, a' legszebb beszéd is elveszti a' kedveséget. Azon kell tehát lennünk, hogy valamint valamely tárgy felől való képzetünket, és annak szóbeli előadását minél tisztábbá, könnyen érthetővé, kedvesebbé, 's e' szerént nyelvünket tökéletesebbé tenni törekszünk: éppen így az észnek szükséges törvénye szerént, a' tökéletes, és helyes írás az lévén, mely a' szót, és értelmet telhetőleg röviden, nyilván, és megkülönböztetten kijelenti, írásunkat is, az ahoz nem értő, 's többnyire idegenektől közibe fűzött tökélytelenségektől megmenteni, 's így minél egyszerűbbé, 's ez által villám sebességű gondolatink tösténti kifejezésére alkalmatossá tenni igyekezünk; a' minden napi tapasztalás bizonyítván, gondolatinknak, érzésinknek, vágya-

inknak, 's hasznos találmányinknak, a' tö-
 lünk idő és hely által elválasztattakkal való
 közölhetésének hasznos voltát: ellenben késő
 használásának káros következtéseit, mely
 hihetőképén, mint ma úgy régebben is, az
 újítók ellen egész méreggel kikelni szokot-
 tak, gúnyai miatt maradott oly későre; kik
 ma is, az idő, 's természet szüntelen való
 változása és változtatása szemlélése mellett is,
 zúgolódva kiáltják ezt: „nem kell újítani ma-
 radjunk a' régi mellett“ semmit sem gon-
 dolván a' késő, 's bizonyoson miveltebb ma-
 radékkal, ki talán valaha elpirúlva fog a'
 19-ik századbeli magyar elejire vissza tekin-
 teni, ki az őseitől kapottakat csak elpazérol-
 ni: de maradékai számára, legkisebbet is
 újítani és javítani nem szeretett.

De mind e' mellett is csak ugyan van-
 nak, nemzetünk művelődésit, 's az idő lel-
 kével való előre haladását, szivekből ohajtó
 lelkes hazafiak; kik mint a' gőz fellegeken
 ált-törő dicső nap jóltévő sugárai, terméke-
 nyítik a' földet; keresztül hatolván a' tudat-
 lanok kedvetlenítő rágalmain; boldogítják
 nemzeteket.

Ily nemes indulat, és dicséretet érdem-
 lő szándék tetszik-ki, a' többek között, J. F.
 és olvasó társainak, közelebbről a' N. Tár-
 salkodó 14, és 15 számjaiban, Újítás cím
 alatt ki jött, fontos és valójában tekintet
 érdemlő munkájokból, melyben elébb az új-
 ításnak, és változtatásnak szükséges voltáról;
 azután az írásnak eredetéről, és későbbi ki-

fejlődéséről, nyomosan értekezvén: végre a Révai által ajánlott betűk használatát javallják. Hogy ezen betűk az eddig szokásban lévőknél tökéletesebbek, kivált a mennyiben egy vonással kiírhatók bizonyos; de ellenben másfelől igaz az is hogy

1-ör Azokban, a régi kettős betűkből, csak egy igen kicsin vonás marad-ki: p. o. azon kettős betű mely a Gy helyett van ajánlva, az Ly különben is egy vonással is kiírható, az Ny-et az új mód szerént sem lehet egy vonással kiírni; sőt némelyekben éppen semmi sem p. o. azokban melyek a Cs és Cs helyett vannak ajánlva.

2-ör Ez által betűink eredeti formájokból felette ki vannak vetkeztetve, és el vannak korcsosítva, p. o. azon betűk melyek az Sz, Zs, és Ly, betűk helyett vannak ajánlva valóságos német betűk és így midőn nagy bajjal tudunk az egyik nyűgből kiszabadulni, akkor a másikat önként fűzzük lábainkra.

Valyon nem jobb volna e' tehát, kettős betűink megrövidítésére más módot tanálni fel? p. o. Gy, Ly, Ny, Ty mellől az utolsó y-ot, a Cs és Zs mellől az s-et, az Sz mellől a' z-ét egészszen kihagyni a' Cz helyett pedig az egyes c-ét használni 's a' kettős betű elsője mellé jegyül, egy pontot, vagy vesszős pontot tenni; mint az á, é, ő, ú, főképen pedig a' 's zs-vel a' felekbe tett vesszős pontok segítségek által, a' mellőllek kimaradott betűk nélkül is minden zavar és kár nélkül élünk, p. o. C'omb, C'at,

G'öng', L'uk, N'ár, T'úk, S'em Z'eb. Így mind a' sebesebb írásmód kevés gyakorlás után elérődnek; mind betűink eredetiségeket megtartanak; mind a' J. F. és olvasó társai által 15-ik N. Társalkodó 231-dik lapján a, b, c, d, pontok alatt említett okok elérődnek. Megtanulása sokkal könnyebb, és így mind a' kéz írásba, mind pedig a' nyomtatásba hamarabb könnyebben és kevesebb változtatással, bévehető, és használható.

Ezen vélekedésünk közre bocsátásában célunk koránt sem a' perlekedés, vagy az annyira ohajtott béke felbontása; hanem egyedül szeretett hazánk, nyelvünk nemzeti-ségünk boldogítása, melyekért mindent feláldozni, minden magyar köteles, ennek megbizonyítására ajánljuk, hogy fontolóra véteődvén mind két mód, a' helyesebbnek talál-
tat követni, ha szinte nem a' mi állításunk lenne is, készek vagyunk

B és F.

N. Társalkodó olvasóji

A' napnak felosztása a' régiéknél.

A' Chaldeusok, Syrusok, Persák 's Indusok, a' napnak kezdetét annak feljöttétől fogva számlálták; 's négy egyenlő részekre osztották-fel. A' napnak ezen negyedekre való felosztása igen sok ideig, egész az órák' feltalálásáig szokásban volt. A' Chinaiak a' napot egyik éjfél-től kezdve a' másikkig szá-

mitják; 's ezen időközt 12 egyenlő órára osztják-fel, melyek mindegyike tulajdon névvel 's jeggyel bír. Az Egyiptom bélieknél a' nap igen egyenlően részekre osztatott; mint azt az alexandriai Ctesibius által K. sz. után 136-dik esztendőben feltalált óra mutatja; mely úgy volt készítve, hogy az igazítás szerént az órákat majd több, majd rövidebb időre jelentette. Hogy a' görögöknél a' napnak 12 egyenlő részekre való felosztása babiloniai eredetű, tudva van.

A' Rómaiak a' nap feljövele 's lenyugta közt lévő időt természetes napnak nevezték; az egész 24 órát törvényes polgári napnak: mely szintűgy mint mi nálunk egyik éjfél-től a' másikig tartott. Rómába az első napóra a' puniai háborúnak kezdetekor hozatott; győzelemnek jele gyanánt Cataniából (Siciliában), 's állittatott-fel. Ezen időtől fogva osztatott-fel a' nap 24 egyenlő órára; 's egy e' végre rendeltetett tiszt a' törvény-széknél minden harmadik órában jelenté az időnek állapotját. A' mód, mely szerént a' Törökök még a' jelen korban is a' napot felosztják, a' régi Izraéliták 's Rómaiak vigiliajira emlékeztet: 's mivel az egész török birodalomban harang- vagy torony-óra nincs, minden órát a' Minarétek hirdetnek ki, mi az idegenre meglepő 's szokatlan innepi benyomást tesz.

S u u m! Cusi quse!

Az 1851-beli Nemz. Társ. Márt. 5-kén költ. 10-dik számú ívének lapjain, némely helységeket vévén észre, melyeket Nms. Udvarhelyszék Státistikájának érdemes Írója, talám a' nem elég pontos tudósítások hiányából ejthetett, azokat kipótolni szükségesnek találám.

Elsőbben: A' 73-dik lap 2-dik oszlopában két csorba esett; t. i. a) Nem közel 25; hanem 48 Anyamegyéjek van. az Unitáriusoknak. — b) Azok nem egy, hanem két Esperestség alá tartoznak:

a) Az Anyaszékben 18. Anyamegyék találtatnak; melyek közzül, a' 74-dik 's 75-dik lapokon kitett 14 Helységek felett: *Der's, H. Keményfalva, H. Újfalu, Vargyas* — kihagyattak, hozzájuk járul 1. leány megye, melyek egy Esperest. vigyázatja alatt lévén, a' mostani *Sebe János H. Szt. Péteren* lakik.

b) Keresztur Fiúszékben 30. Anyamegyék számláltatnak, melyekből az irt lapokon, 5 anya, 's 2 leány megyék említettvén 25 számból állók kimaradtak, u. m. *Bordos, Bözöd, Csehétfalva, Csekefalva, Enlaka, Fiafalva, Firtos Várallya, Gagy, Kissolymos, Korond, Körispatak, Magyar Sákod, Martonos, Medesér, Nagy Kede, Nagy Solymos, Pipe (Küküllő Vmgye felső végiben) Rava, Sárd, Siménfalva, Sz. Abrahám, Sz. Miklós, Tartsafalva, Sárpatak, Újszé-*

kel. Ezekhez tartoznak a' fen érdeklött két-
tőn kívül, 14. Leánymegyék. Melyek öszve-
séggel a' 2-dik Esperesttől függenek, akkor
Ravában lakott *Koncz Márton* lévén Espe-
restjek, hólta után pedig *Siménfalvi Pap Ko-*
losvári Archizewtzki Sámuel folytatja hely-
tartóképen azon hivatalt.

Másodszor: A' 76-dik lap első oszlopá-
ban: a) *A' Kereszturi Gymnasium Tanítóji*
— b) *Deákjai* száma, 's tanulmányok mivolt-
ta, — és c) *A' Kolo'svári Kollegyomi Pro-*
fessorok száma, az Ifjaknak onnat hová, 's
miként mozdulása hijjánnal emlittetvén. —
pótlásul hozzá teszem:

a. b). *A' Kereszturfalvi Unitarium Gym-*
nasiumban, 7 classisokra osztva tanittatnak
az ifjak, úgy mint: University Library-Cluj

1) Rector Professor *Koronka Jó'sef* ta-
nitja most 60. számból álló, 's kevés Publi-
cusokkal elegyes Tógás Deákoknak, 20 clas-
sisokban az Oratoriát (Ekes szólást) és *Sub-*
*limior Poësis*t.

2) Helybeli Pap most *Péterfi Sándor*,
azon számu deákoknak, *Dogmatica*, 's *Mo-*
ralis Theologia summáját tanítja.

3) A' *Senior* (ki Kolo'sváról a' felsőbb
letzkéket végzett deákok közzül választatik)
most *Gálfalvi István*, 2 classisban tanítja a'
deák szószerkeztetést (*Syntaxis*), helyes szó-
lást (*Etymologia*), *Cornelius Nepos* fordítá-
sával, *Ravisius Textor* levelei magyarázásá-
val, hetenként 3-szor pennára diktált ma-
gyar folyó beszédnek írott deákra fordításá-

val; számvetéssel, földleírással, vallás ágazatival, és szép írás mesterségével együtt. (Senior nem léte esetében ezen két classist 2) *Publicus Praeceptor* tanítja). (6) (4.) Az első deák, az úgy nevezett *Exactor* tanítja, mint *Publicus Praeceptor* a *Conjugatiot*, *Langius Colloquiatai* fordításával, *Catechesis*; számvetés, és írás mesterségével együtt. (5) (5.) Más *Publicus Praeceptor* a *Comparatiot*, *Declinatiot*, deák szók tudásával, és írás mesterségével, vallás főbb ágazatival együtt tanítja. (6) (6.) Meg más *P. Praeceptor* a kezdőket szótagolásra, olvasásra, deák szók tudására, parancsolatokra, és írni tanítja. (7) (7.) Az utolsó *P. Praeceptor* a gyermekeket közönségesen, naponként egy óra alatt énekekre tanítja. (8) (8.)

Lévén rendszerént 160 számból álló, alsóbb classisbéli szüntelen szaporodó növendékek, és gyermekek; ezeket az említett számú deákok, mint *Privatus Praeceptorok*, lakszobájikban tanítják. Az Unitarius gyermekeken kívül, a R. Catholicus, Ev. Református, Szász, Örmény, Görök egyesült, és nem egyesült szülék gyermekei is befogadtatnak, és a *Hit vallás ágazatin* kívül, a többiekkel egyaránt taníttatnak. (9) (9.)

(10) (10.) A mi a *Kolósvari Kolégyomot* illeti, az arról lett előadászt ezzel pótolom: Itten a 100 számot mostanság meghaladott. Tógás Deákok, öt Professorok alatt: Philológiát,

Philosophiát, Közönséges és Haza Történe-
teit, Földleirást, Chronológiát, Számvetést,
Tudákosságot, Földmérést, Természet Tudó-
mányját, Chemiát, Csillagvizsgálást, Termé-
szet Torvényjét, Dogmatica, Morális, Pas-
toralis, Polemica Theológiát, Ecclesiastica
Historiát, Statisticát, Német, Görög és Si-
dó nyelveket tanulván: — a' Papságra vált-
tak, elébb rend szerint Oskolamesterségre;
Káplánságra, 's onnan Papságra rendeltet-
nek, ritkán egyenesen papi hivatalra. — A'
Professorságra választottak, a' Göttingai 's
Jénai, Bécsi Főoskolákban tanulnak, 's An-
gliában az Unitariusok *Yorki* 's *Eboracumi*
Académitjait is meglátogatják.

A' külső állapotról szándékozók, a' ko-
lósvári királyi Liceumban 's a' év. ref. Ko-
légyomban a' szokott Törvénytanulást végez-
vén, a' F. K. Főkormányshékhöz, és Mlgb's
T. K. Táblához, Cancelláriákra noszlanak;
honnán grádicsenként, az alsóbb hivatalok
lépcsőjein, a' Fels. Kir. Kormányshéki Tan-
ácsossáig és Fels. Udvari Cancellariai Con-
siliariusságra is léptettétnek.

Megjegyzést érdemél: Hogy Fiafalván
az *Ev. Reformáta* és *Unitária* Anyamegyék,
két Papot és Oskolamestert tartván, *Istent*
tisztelni ugyan azon egy Templomba járnak,
egy héten az egyik, más héten a' másik gyü-
lekezet jelenvén-meg elébb, az isteni tiszte-
letre, 's a' másik utánna. Halott temetéskor
pedig mindkét megye hívei egybe seregelvén.

Századot meghaladott időktől fogva t. i.

igy folytatván, az utóljára elayult, 's a' népességhez képest kicsineltt fa templomban, az Istentiszteletet, nem régiben a' helybéli Mlgs Gróf *Bethlen*, Gr. *Mikó*, Gr. *Kendeffi* Ev. Reformatus uraságok, méltán magasztalható jóváhagyásából 's köz kegyes segédkezésével, alpból újdónúj, tornyos kőtemplomot épített a' két felekezet, és a' K. Türedelemnek, 's J és u stól vallása alapjául hagyott, a' földieket mennyeiek rokonságába iktató felebaráti szeretetnek nemes gyümölcseit, régoltától fogva gyakorlott tetteivel, termeni meg nem szűnik. —

Kiknek nyomokba lépve, nem lehetne, 's jobb lenne é; sok helységekben, a' két három néha rongyolott Templomok helyett, közköltségen egyetlenegy dicső Templomot emelni, azt méltóságához illő fényben tartani — 's a' többi templomok építésétől megkiméllett költséget, egy megint köz, gyermek nevelő házra, 's külön tanítóinak — a' *res angusta domi*tól felmentő fizetések elégségére fordítani? — Így talám a' különböző értelmű, de ugyan azon egy Istenségnek tet-szeni törekedő, keresztyén felekezeteket, egymástól annyi század ólta idegenítő, 's számos vallás-tanítók által, máig is, szeretetlen mostoha kezekkel támogatott közfalak hamarabb sorvadni indulhatnának, 's valahára össze is omolhatnának! Oh vajha!!! — Iram Sz. Geritzén 1832-ben.

K. Solymosi *Kozma Gergely*.

Egy falu különösségei.

Van rhenusi Bavariában, mintegy óránnyira a' *Landstuhl* és *Homburg* közti úttól egy *Gerharstbrunn* nevü 16 v. 17. protestans háznépből álló kis falucska, mely talám egyetlenegy a' maga nemiben. Itt t. i. egy ősi szokáson alapúlt szoros rendtartásnál fogva, az egész jószág mindég a' nagyobb fiura száll, a' többek pedig tartoznak kivándorolni Ámerikába hol egyéb foglalatosságaik mellett missionariusi kötelességet is visznek. Ebből következik hogy a' háznépek száma soha sem nevedhetnek, 's a' jószág több részekre nem oszolván minden paraszt gazda igen jól bírja magát sőt gazdag, 's mint a' gazdagsággal jární szokott, nagyon hajlandó 's módja is van az élet több nemü gyönyörüségei megszerzésére. Ezek leginkább mu'sikai kedvtöltésekben állanak, melyre ők mintegy a' természettől különösön alkatva lenni látszanak. Az egész falu általjában ért a' mu'sikához, 's a' 16 vagy 17 háznép közzül csupán kettő van melyben fortepiano nem találtatik. Azonban minden mu'sika szer'szám nélkül egy ház sincsen, mert minden lakos több rendbélieken tud játszani. Az oskola tanító, egy derék ifiu ember, a' mu'sikában nagyon jártas 's concert-mestere ezen különös falunak, melynek boldog lakossi üres órájokat mu'sikai gyakorlásokban 's gyönyörüségekben töltik-el. Ezen különösséghez járul az is hogy egy férfiunak sem szabad a' falun kívülről idegen helyről hozni feleséget.